

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Алла Ревуцька
«30» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА ТА АГРОБІЗНЕС»

Освітній рівень: другий

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 051 Економіка

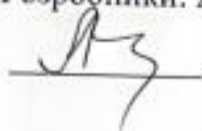
Освітня програма: ОПП «Бізнес-економіка»

Факультет: економіки і підприємництва

Умань - 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка ОПП «Бізнес-економіка». Умань: Уманський НУС, 2022. 14с.

Розробники: Андрусяк Н.О., професор кафедри економіки д.е.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки

Протокол від «23» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри економіки

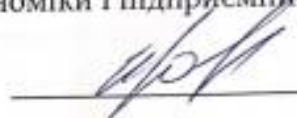
Мудрак Р. П.

«23» серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «30» серпня 2021 року № 2

Голова методичної комісії факультету економіки і підприємництва

Цимбалюк Ю.А.

«30» серпня 2022 року

© УНУС, 2022 рік
© Андрусяк Н.О., 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 135			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. на тиждень; самостійної роботи студента – 5 год. на тиждень.	Освітній рівень: Другий Освітньо-професійна програма: «Бізнес-економіка»	Лекції, год.	
		32	8
		Семінарські, год.	
		28	4
		Самостійна робота, год.	
		75	123
		Вид контролю	
		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Україна належить до багатих на природні ресурси країн, має вигідне географічне та геополітичне положення, високоосвічене населення, є потенційним транзитним коридором для багатьох видів товарів. Проте, як свідчать офіційні дані, високий ступінь зносу основних засобів та застарілі технології, відсутність інвестицій негативно впливають як на економічну спроможність підприємств, так і на оточуюче середовище. Водночас з економічними проблемами Україна зазнала військової агресії. В умовах жорстких ресурсних обмежень і зовнішньої загрози зміна економічної парадигми розвитку і структурна перебудова національної економіки стають питанням виживання країни. Тому на сьогодні Україні вкрай необхідно сформувати систему довгострокових дій, що деталізує ресурсні можливості, обґрунтування вагомості екологізації суспільного розвитку для забезпечення економічного зростання країни та формування сприятливого бізнес-середовища як на державному, так і регіональному рівнях. Упровадження обраних заходів повинне сформувати сталу економічну систему, орієнтовану на забезпечення «зеленого» вектора розвитку економіки країни та її регіонів.

Мета курсу - формування у здобувачів знань із зеленої економіки, її принципів, концептуально-критеріального базису та векторів розвитку організаційної моделі впровадження зеленої економіки в Україні, з урахуванням інституційних складників та поточних орієнтирів, набуття здобувачами вмінь використовувати інструментарій та аналізувати індикатори зеленої модернізації, зокрема у агробізнесі.

Формування компетентностей:

- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки;
- здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку;
- здатність визначати та розв'язувати економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;
- ПРН 2. розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності;
- ПРН 4. розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень;
- ПРН 11. визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів;
- ПРН 16. формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема №1. Еволюція та детермінанти розвитку інституційної моделі ресурсокористування.

Ресурсні обмеження та екологічні загрози сьогодення. Сутність трансформації системи ресурсокористування. Межі стійкості природних систем. Етапи переходу до стійкого розвитку і зеленої економіки. Екологічні, соціальні та економічні аспекти переходу до сталого розвитку. Зміст і особливості зеленої економіки. Людина в зеленій економіці. Складові розвитку зеленої економіки.

Topic №1. Evolution and determinants of the development of the institutional model of resourceutilization.

Resource limitations and environmental threats today. The essence of the transformation of the resource use system. Limits of stability of natural systems. Stages of transition to sustainable development and green economy. Ecological, social and economic aspects of the transition to sustainable development. The content and features of the green economy. Man in the green economy. Components of green economy development.

Тема №2. Вихідні терміни та аксіоми зеленої економіки у зв'язку з теорією сталого розвитку.

Визначення зеленої економіки та її відмінностей від попередніх парадигм суспільного розвитку. Наукові основи забезпечення сталого розвитку. Принципи формування зеленої економіки. Поняття та класифікація «зеленого» бізнесу. Механізм відтворення компонентів зеленої економіки. Відмінності та головні нововведення концепцій зеленої економіки та зеленого зростання. Проблеми і методи управління сталим розвитком. Мотиваційні інструменти зеленої економіки.

Тема №3. Міжнародний та національний розвиток зеленої економіки

Етапи розвитку зеленої економіки у світовому контексті. Міжнародні тенденції розвитку «зеленого» бізнесу в Україні. Зміст міжнародних документів та регламентів даної сфери. Суть Концепція зеленої економіки в міжнародному форматі. Цілі державної політики в «зелених» секторах економіки. Міжнародна політика «зеленого» зростання: оцінка переваг, бар'єрів та рушійних сил. Сутністю екологізації економіки України як рушія забезпечення політики «зеленого» зростання на національному рівні. Спроможність національної моделі зеленої економіки України. Орієнтири розвитку інклюзивної зеленої економіки.

Тема №4. Міжнародні процеси зеленої модернізації й екологічного партнерства та місце України в них.

Ключові вектори міжнародної політики України у сфері охорони довкілля. Роль ООН у форматі міжнародної екологічної взаємодії. Зобов'язання України щодо «зеленої» трансформації. Вектори взаємодії визначені у Главі 6 Угоди про Асоціацію Україна-ЄС. Механізми міжнародної співпраці та особливості міжнародної співпраці Україна-ЄС. Основоположні Директиви ЄС у галузі охорони довкілля. Сутність технічна допомога ЄС у галузі довкілля.

Змістовий модуль 2.

Тема №5. Стратегічні вектори зеленої економіки як необхідної умови суспільного розвитку України.

Визначення поняття та сутності субсидій. Розуміння категорії «продаж квот». Страте-

гії відповідно до «трьох R» – «скорочення, перероблення, повторне використання» в Україні. «Зелені» державні закупівлі як інструмент зеленої економіки. Нормативно-правове забезпечення «зелених» закупівель. Екологічне маркування та оцінка життєвого циклу. Сутність процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки. Напрями «зеленого» інвестування в Україні. Зелена енергетика як важлива ланка зеленої економіки. Основні завдання розвитку «зеленої» енергетики як базису низьковуглецевої економіки. Базові основи «зелених» трансформацій транспорту. Дематеріалізація як основа «зеленого» виробництва. Екологічне партнерство та добровільні угоди. Сутність «зеленої» модернізації в Україні.

Тема №6. Ключові сегменти, інструментарій та індикатори зеленої модернізації економіки.

Сутність природоресурсного менеджменту в системі секторальної політики «зеленого» зростання. Сутність «озеленення» промисловості. Стале споживання та виробництво. Зелена економіка як основа розвитку інноваційних поселень та екологічного будівництва. Конвергенція та мініатюризація у виробництві та споживанні. Можливі сценарії розвитку сталого споживання та виробництва в Україні. Вимоги щодо «зелених» державних закупівель. Сутність Стратегії екологічно чистого виробництва. Трансфер технологій. Еволюція розвитку системи індикаторів зеленої економіки. Європейська методологія визначення індикаторів зеленої економіки. Оцінка міжнародного та національного досвіду. Результативність визначення індикаторів зеленої економіки для України. Урахування природних факторів в економічній системі. Еколого-економічні оцінки. Обґрунтування потреби в еколого-економічних оцінках.

Тема №7. Методичні підходи до економічної оцінки природних чинників, оцінка економічного збитку від порушення середовища.

Оцінки ресурсу та оцінки середовища. Підходи до економічної оцінки природних ресурсів. Підходи до оцінки змін стану середовища. Економічний ефект від природоохоронних заходів. Основні завдання промислової революції та ресурсно-технологічні виклики. Економічні виклики. Організаційні та структурні виклики.

Тема №8. Агробізнес - складова зеленої економіки України.

Поняття агровиробництва та агробізнесу в зеленій економіці. Передумови змін агробізнесу. Основи агровиробництва в умовах сталого розвитку. Індустріалізований напрямок агровиробництва в зеленій економіці. Інституційні і правові проблеми виробництва та реалізації продукції органічного землеробства в Україні. Екологічна сертифікація та маркування готової продукції екологічного землеробства. Оцінка провалів ринку та напрямів активізації розвитку агробізнесу в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с. р.		л	с	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1.								
T1 Еволюція та детермінанти розвитку інституційної моделі ресурсокористування. Topic 1. Evolution and determinants of the development of the institutional model of resourceutilization. ** (in English)	10	4	2	6	9	1		8
T2 Вихідні терміни та аксіоми зеленої економіки у зв'язку з теорією сталого розвитку.	10	4*	2	6	10	1	1	8
T3 Міжнародний та національний розвиток зеленої економіки	16	4	4	10	18	1	1	16
T4 Міжнародні процеси зеленої модернізації й екологічного партнерства та місце України в них.	10	4	2	6	10	1		9
Усього годин	46	16	10	28	47	4	2	41
Змістовий модуль 2.								
T5 Стратегічні вектори зеленої економіки як необхідної умови суспільного розвитку України	26	4	6	18	25	1		24
T6 Ключові сегменти, інструментарій та індикатори зеленої модернізації економіки	26	4	6	18	26	1	1	24
T7 Методичні підходи до економічної оцінки природних чинників, оцінка економічного збитку від порушення середовища	11	4	2	7	11	1		10
T8 Агробізнес - складова зеленої економіки України	26	4	2	18	26	1	1	24
Усього годин	89	16	18	61	88	4	2	82
Разом	135	32	28	89	135	8	4	123

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

**тема викладається англійською мовою

4. Тематика практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	ДФН	ЗФН
T1 Еволюція та детермінанти розвитку інституційної моделі ресурсокористування. Topic 1. Evolution and determinants of the development of the institutional model of resourceutilization. ** (in English)	2	
T2 Вихідні терміни та аксіоми зеленої економіки у зв'язку з теорією сталого розвитку.	2	1
T3 Міжнародний та національний розвиток зеленої економіки	4	1
T4 Міжнародні процеси зеленої модернізації й екологічного партнерства та місце України в них.	2	
T5 Стратегічні вектори зеленої економіки як необхідної умови суспільного розвитку України	6	
T6 Ключові сегменти, інструментарій та індикатори зеленої модернізації економіки	6	1
T7 Методичні підходи до економічної оцінки природних чинників, оцінка економічного збитку від порушення середовища	2	
T8 Агробізнес - складова зеленої економіки України	2	1
Усього годин	28	4

***тема викладається англійською мовою*

5. Самостійна робота

Напрями для написання есе, із вільним визначенням теми здобувачем:

- Пояснити, яким чином економічна політика може сприяти економічному зростанню та водночас поліпшенню екологічних та соціальних умов.
- Обґрунтувати необхідність розвитку зеленої економіки.
- Описати зв'язок між концепцією інклюзивної зеленої економіки та Порядком денним до 2030 року.
- Визначити ключові галузі з високим потенціалом до «озеленення».
- Визначити основні можливості та труднощі, пов'язані з «озелененням» ключових галузей.
- Окреслити можливі стратегії «озеленення» економіки.
- Описати роль різних сторін, зацікавлених у переході на зелену економіку.
- Визначити підходи до забезпечення залученості зацікавлених сторін.
- Навести приклади національних стратегій і планів у сфері зеленої економіки.
- Описати основні міжнародні рамкові документи, які скеровують перехід до інклюзивної зеленої економіки.
- Описати внесок до розвитку зеленої економіки з боку організацій фінансування розвитку.
- Окреслити підтримувальні ініціативи на глобальному та регіональному рівнях.

Тематика рефератів:

1. Переосмислення економічної парадигми у зеленій економіці.
2. Обґрунтування необхідності переходу на зелену економіку.

3. Порядок денний до 2030 року та як інклюзивна зелена економіка сприяє його виконанню.
4. Сприяння підвищенню ефективності потоків державних фінансів у зеленій економіці.
5. Створення ґрунтовної регуляторної бази за умов стійкого розвитку.
6. Міжнародні механізми регулювання зеленої економіки.
7. Мобілізація приватних фінансових ресурсів у зеленій економіці.
8. Виховування ініціаторів змін за рахунок розвитку потенціалу.
9. Передумови для сталого розвитку України.
10. Інвестування в природний капітал за умов сталого розвитку.
11. Інвестування у створений капіталу у зеленій економіці.
12. Залучення зацікавлених сторін до «зеленого переходу».
13. Урахування міркувань озеленення економіки в плануванні розвитку.
14. Міжнародні рамкові документи, які регулюють «озеленення» економіки.
15. Фінансування розвитку в контексті інклюзивної зеленої економіки.
16. Ініціативи з розвитку інклюзивної зеленої економіки в різних країнах світу.
20. Основи бізнес-планування в екологічному підприємстві.
21. Ресурсне забезпечення розвитку екологічного підприємства в Україні.
22. Екологічне підприємство у сільському господарстві.
23. Ринок органічної продукції в Україні та світі.
24. Зарубіжний досвід підтримки та розвитку екологічного підприємства.
25. Основні тенденції світового ринку органічної продукції.

Ситуативні завдання.

Ситуація 1.

Розбившись на дві команди (третя виступає в ролі арбітрів), спробуйте у дискусії з'ясувати позиції «Бурої» та «Зеленої» Економік у теперішній час за нижченаведеними питаннями. Наскільки можливо просто зараз відмовитися від «бурої» економіки в умовах України і світу? Які наслідки можна очікувати, якщо відмова від бурої економіки буде одночасною? Які заходи і засоби потрібні, щоб перейти країні до «зеленої» економіки? Спробуйте змодельовати перехід до «зеленої» економіки в умовах сільської місцевості, міста, країни. Проаналізуйте спільно, які сектори «зеленої» економіки є найбільш перспективними в умовах України. Спробуйте змодельовати етапи переходу країни до «зеленої» економіки. Яких дій вимагає перехід до «зеленої» економіки від освітньої системи?

Ситуація 2.

Розділившись на команди (одна виступає в ролі журі), провести конкурс експертних оцінок сонячних генераторів за питаннями, наведеними нижче (можна додавати також інші). Які принципи використовуються для побудови сонячних генераторів енергії? Як ви можете охарактеризувати ефективність різних типів сонячних батарей? Що ви можете сказати про перспективи використання гнучких та стаціонарних сонячних батарей; проведіть їх порівняльний аналіз? Як ви можете охарактеризувати економічні показники конкурентоспроможності сонячної енергетики порівняно з іншими джерелами енергії? Як «зелені» тарифи впливають на розвиток сонячної енергетики? Як це може позначитися на вартості електроенергії для населення, якщо частка сонячної енергетики має істотну величину? Які можна назвати позитивні і негативні ефекти, пов'язані з використанням сонячних батарей? Які принципи відмінності економічних складових у виробництві сонячної енергії і енергії з викопних енергоносіїв? Які, на Вашу думку, мотиваційні методи повинні бути застосовані для стимулювання розвитку сонячної енергетики?

Ситуація 3.

Розділившись на три-чотири бригади (дві-три експертних, одна – рефері), проведіть експертну оцінку функцій та перспектив розвитку акумуляторних систем за питаннями, наведеними нижче. Практичні завдання Які ви можете назвати сфери застосування акумуляторів? Які господарські завдання допомагають вирішувати акумулятори? Які методи акумуляування енергії наразі застосовуються? Переваги та недоліки кожного? Які ви можете назвати перспективні напрями розвитку акумуляторних систем? Які можливі функціональні характеристики, що можуть бути досягнуті акумуляторними системами, ви можете назвати?

Ситуація 4.

Розділившись на кілька бригад, сформулюйте якомога більшу кількість сфер застосування 3D-принтерів, що є основою переходу на адитивні технології. Після цього у формі круглого столу організуйте дискусію з одного або кількох із нижченаведених питань. Як необхідно перебудувати економіку, щоб впровадження адитивних технологій стало масовим? Які економічні, соціальні та екологічні наслідки переходу до адитивних технологій? Яка роль «цифри» у впровадженні адитивних технологій? Як впровадження 3D-принтерів пов'язане із промисловою революцією «Industry 4.0»? Яким чином впровадження 3D-принтерів пов'язане із розвитком горизонтальних виробничих структур? Як застосування 3D-принтерів може вплинути на розвиток транспортних операцій? Як використання 3D-принтерів може трансформувати відносини між виробниками та споживачами продукції? Якими вбачаються горизонти адитивних технологій?

Ситуація 5.

Створивши «круглий стіл», методом «мозкового штурму» обговоріть питання. Які функції здатний виконувати Інтернет речей? Які проблеми допомагає вирішити Інтернет речей? Які проблеми створює Інтернет речей? Які професії можуть зникнути в недалекому майбутньому? Які професії можуть з'явитися? Що, на вашу думку, треба робити: а) вживати заходів для прискорення розвитку Інтернету речей; б) гальмувати його наближення; в) спокійно готуватися до його приходу? Що повинно робити людство сьогодні, щоб підготуватися до Інтернету речей? Які заходи необхідні, щоб зменшити соціальні ризики Інтернету речей? Чим повинні займатися люди, коли повною мірою запрацює Інтернет речей? Які, на вашу думку, іще необхідно обговорити питання в контексті розвитку Інтернету речей?

Ситуація 6.

Розбившись на команди і залучивши додаткові Інтернет-ресурси, організуйте «мозковий штурм» щодо можливих питань. Яке визначення можна дати поняттю фазового переходу для соціально-економічної системи? Які ознаки фазового переходу можна назвати? Які явища в історії людства відповідають ознакам фазового переходу? Що таке фазовий бар'єр і які фактори сприяють його формуванню і подоланню? Що відбувається із суспільствами, яким не вдалося пройти фазовий бар'єр? Наскільки актуальним є проходження фазового бар'єра у забезпеченні сестейного розвитку в сучасних умовах? Які ознаки суспільства, до якого наближає сучасний фазовий перехід, можна назвати?

Ситуація 7.

Розбившись на команди і залучивши додаткові Інтернет-ресурси, організуйте «мозковий штурм» щодо можливих питань. Які фактори є рушійною силою розвитку суспільства? Яка роль технологічних і соціальних революцій у розвитку суспільства? Яка роль прогнозування у контролі за стійкістю розвитку? Які фактори повинні контролюватися суспільством для успішного забезпечення стійкого розвитку? Який горизонт часу повинен бути задіяний для контролю за сестейністю розвитку людства? Як людська спільнота повинна організу-

вати контроль за стійкістю розвитку?

6. Методи навчання

У рамках вивчення дисципліни передбачаються такі види занять:

- лекції;
- семінарські заняття;
- самостійна робота.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «Зелена економіка та агробізнес» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/enrol/index.php?id=1341>. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

Консультування студентів, приймання рефератів, ліквідація невідпрацьованих занять будуть проводитися у відповідні дні відповідно до затвердженого деканатом графіку індивідуальної роботи викладача із студентами.

7. Методи контролю

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

ДО ІСПИТУ ДОПУСКАЄТЬСЯ СТУДЕНТ, ЯКИЙ НАБРАВ НЕ МЕНШЕ 35 БАЛІВ!

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином (див. таблицю «Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес»):

- відповідь на питання семінарського заняття оцінюється за стандартною шкалою, але лише у межах позитивних оцінок – «відмінно» – 2 бали; «добре» – 1,5 бала; «задовільно» – 1 бал;

- підготовка реферату (8-10 стр. рукописного тексту із зазначенням джерел інформації) – 1 бал;

- розв'язання задач – «відмінно» – 2 бали; «добре» – 1,5 бала; «задовільно» – 1 бал. «Відмінний» розв'язок задачі означає правильну відповідь, правильне оформлення та можливість пояснити хід міркувань у ході розв'язку; розв'язок задачі на оцінку «добре» означає незначні помилки при оформленні задачі, незначне відхилення від правильної відповіді (не $> \pm 10\%$), незначні помилки при поясненні алгоритму розв'язання задачі; розв'язок задачі на оцінку «задовільно» означає знання методики розв'язку задачі та незначне відхилення від

правильної відповіді (не $> \pm 10\%$).

- три тестових контролі (по 25 тестових завдань) по кожному з яких можна набрати бали відповідно до кількості (%) правильних відповідей:

- 1 і 2 модульний контроль: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 10 балів; 75-89% – 8 бали; 60-74% – 6 балів; 50-59% – 5 балів; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів.

8. Розподіл балів, які отримують студенти (денна форма навчання)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Під-сум-ковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
28					42						
T1	T2	T3	T4	МК1	T5	T6	T7	T8	МК2		
4	5	6	3	10	9	9	4	10	10		

Розподіл балів, які отримують студенти (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота								Сума	
Змістовний модуль № 1				Змістовний модуль № 2					Контрольна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30	
8	9	8	10	10	8	7	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі

арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

9. Методичне забезпечення

1. Андрусяк Н.О. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальності 051 «Економіка». Умань, УНУС. 2022.

2. Андрусяк Н.О. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для студентів денної форми навчання спеціальності 051 «Економіка». Умань, УНУС. 2022.

3. Андрусяк Н.О. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи та написання контрольних робіт з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 051 «Економіка». Умань, УНУС. 2022.

4. Андрусяк Н.О. Зелена економіка та агробізнес. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка. <https://moodle.udau.edu.ua/enrol/index.php?id=1341>.

10. Рекомендована література

Базова

1. Зелена економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій): підручник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 463 с.).
2. Основні засади впровадження моделі «зеленої» економіки в Україні : навч. посіб. / Т.П. Галушкіна, Л.А. Мусіна, В.Г. Потапенко та ін. ; за наук. ред. Т.П. Галушкіної. – К. : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. – 154 с.
3. Кваша Т. К., Мусіна Л. А. Вимірювання зеленого зростання в Україні: концепції, системи індикаторів, досвід формування та перспективи застосування //монографія/ТК Кваша, ЛА Мусіна. – 2015. – 280 с.
4. Потапенко В.Г. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої» економіки : монографія / В.Г.Потапенко; за наук. ред. д.е.н., проф. Є.В. Хлобистова. – Київ:НІСД, 2012. – 360 с.
5. Зелена стратегія регіону / [Буркинський Б.В., Галушкіна Т.П., Реутов В.Є. та ін.]; за наук. ред. Б.В. Буркинського, Т.П. Галушкіної. – Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2011. – 345 с.
6. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 654 с.
7. Коненко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник/ О.Ю.Коненко.- К.: ДП «Прінт Сервіс», 2016. – 109 с.
8. Буркинський Б. В. “Зелена” економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні : монографія / Б. В. Буркинський, Т. П. Галушкіна, В. Є. Реутов ; Ін-т проблем ринку та

Допоміжна

1. Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unep.org/greeneconomy>).
2. UNEP (2010), “Green Economy Developing Countries Success Stories [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unep.org/.../greeneconomy_successstories
3. European Commission, Environment Directorate-General, general [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm
4. Andrusiak N., Andrusiak V., Danylchuk H. Assessment of ecological and economic competitiveness of regions using factor analysis. IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 1049 (2022) 012084 IOP Publishing. Doi:10.1088/1755-1315/1049/1/012084
5. Андрусяк Н. О. Методологічні підходи до оцінки еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія Економічні науки. – № 51, 2018. – С. 32-40
6. Андрусяк Н. О., Краус Н. М., Краус К. М. Навчання цифровому підприємництву: інноваційні техніки, технології, види та методики. Ефективна економіка. 2021. № 2.
7. Kraus N.M., Kraus K.M., Andrusiak N.O. Digital Cubic Space as a New Economic Augmented Reality. Science and innovation, National Academy of Sciences of Ukraine (Co. LTD Ukrinformnauka). 2020. Vol. 16, № 3, Pp. 92-105.

11. Інформаційні ресурси

1. Сайт Державного комітету статистики України: www.ukrstat.gov.ua
2. Сайт Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua
3. Сайт статистичного органу ЄС <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
4. Сайт Організації економічного співробітництва та розвитку <https://stats.oecd.org/>
5. Сайт Світового банку <https://www.worldbank.org/>
6. Сайт Міжнародного валютного фонду <https://www.imf.org/external/index.htm>
7. Сайт Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН <http://www.fao.org/home/en/>

12. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік.

У робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік внесені такі зміни:

- переглянуто розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни;
- оновлений список рекомендованої літератури.